

1. Do kogo jest skierowana innowacja?

- do osób na co dzień pracujących z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w warsztatach terapii zajęciowej (WTZ), domach pomocy społecznej (DPS), środowiskowych domach samopomocy (ŚDS): terapeutów, instruktorów i opiekunów
- do osób z niepełnosprawnością intelektualną uczęszczających do WTZ, DPS, ŚDS

2. Na jaki problem społeczny odpowiada innowacja?

- brak świadomości na temat własnego potencjału wśród dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną (ONI)
- niewielki zasób narzędzi przeznaczonych do pracy nad motywacją ONI w ośrodkach terapeutycznych
- brak wpływu ONI na wybór własnej ścieżki zainteresowań i rozwoju

Jak wskazują źródła¹ jednym z podstawowych problemów osób z niepełnosprawnością intelektualną jest to, że ich rehabilitacja (rewalidacja), nastawiona jest głównie na usunięcie lub złagodzenie dysfunkcji, nie zaś na zwiększanie kompetencji społecznych potrzebnych do aktywnego życia. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną są poddawane ciągłej kontroli, treningowi posłuszeństwa i grzeczności, bez uwzględnienia możliwości, aspiracji w życiu zawodowym, osobistym i społecznym.

¹ B. Cytowska, *Trudne drogi adaptacji, Wątki emancypacyjne w analizie sytuacji dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną we współczesnym społeczeństwie polskim*, Kraków 2012.
D. Krzemińska, *Język i dyskurs codzienny osób z niepełnosprawnością intelektualną*, Kraków 2012.
D. Baczała, *Niepełnosprawność intelektualna a kompetencje społeczne*, Toruń 2012.
L. Bakiera, Z. Stelter, *Wspomaganie rozwoju osób niepełnosprawnych intelektualnie*, [w:] *Diagnoza potrzeb i modele pomocy dla osób z ograniczeniami sprawności*, Toruń 2010, s. 143–162.

fot. Aleksander Trafas

3. Opis innowacji

Istota innowacji

Innowacja polega na wprowadzeniu systemu motywacyjnego do pracy z dorosłymi osobami z niepełnosprawnością intelektualną. Pomysł programu zdobywania tytułów mistrzowskich nawiązuje do psychologicznie udokumentowanej potrzeby kolekcjonowania. W przypadku **Mistrzowie są wśród nas** ONI zdobywając kolejne umiejętności otrzymują tytuł mistrza, czeladnika i te tytuły mogą katalogować w specjalnym albumie. System kolekcjonowania tytułów mistrzowskich został oparty na instrumencie metodycznym od lat stosowanym w harcerstwie – zdobywaniu tzw. sprawności po wykazaniu się praktycznymi umiejętnościami w danej dziedzinie.

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną uczą się różnych czynności z zakresu samoobsługi, zarówno wykonywanych w domu, takich jak parzenie herbaty, wiązanie sznurowadeł, ścielenie łóżka, jak i tych, których można nauczyć się w szkole, WTZ, czy innym ośrodku: szycia, podpisywania się, mierzenia czegoś miarką itp.

Osoba, która chce zdobyć tytuł mistrzowski w danej dziedzinie musi wykazać się określonymi umiejętnościami podczas egzaminu mistrzowskiego. Jeżeli nie wykona wszystkich czynności poprawnie, otrzymuje tytuł czeladnika. W przypadku porażki terapeuci obserwujący egzamin uczą uczestników radzić sobie z negatywnymi emocjami, które mogą się pojawić w takiej sytuacji.

Ze względu na poszanowanie autonomii i podmiotowości osób z niepełnosprawnością intelektualną udział w procesie zdobywania tytułów mistrzowskich jest dobrowolny. Jest to ważny element całego programu, bo uwzględnia indywidualne potrzeby i zainteresowania osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Przy wprowadzaniu innowacji pomagają podręcznik „Jak zostać mistrzem krok po kroku”.

fot. Aleksander Trafas

Innowacja krok po kroku

- zapoznanie się przez specjalistów z systemem zdobywania tytuł mistrzowskich
- zaprezentowanie systemu zdobywania tytułów mistrzowskich uczestnikom placówki, w której zostanie wprowadzony program
- przygotowania uczestników do przeprowadzenia egzaminów mistrzowskich
- przeprowadzenie egzaminów
- uroczyste wręczenie tytułów

Rodzice i opiekunowie osób z niepełnosprawnością intelektualną biorących udział w testowaniu innowacji wskazywali na znaczne zwiększenie zasobu umiejętności oraz motywacji i chęci do uczenia się u podopiecznych. Ocenili cały program bardzo pozytywnie.

Odziaływanie innowacji na swoich podopiecznych spostrzegają też terapeuci pracujący na co dzień z ONI. Wzrost motywacji uczestników oraz zainteresowanie tym, co się aktualnie dzieje w placówce i szczególne poruszenie wszystkich w dniu egzaminu jest dowodem na pozytywny odbiór innowacji nie tylko przez terapeutów, ale i przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną.

Aby rozwijać swój projekt innowatorzy są gotowi na podjęcie współpracy z każdym środowiskiem zrzeszającym osoby z niepełnosprawnością intelektualną, zainteresowanym pracą z podręcznikiem tytułów mistrzowskich.

Metoda jest opisana w ogólnie dostępnym podręczniku, z którego będą mogli korzystać terapeuci, nauczyciele, rodzice. Dzięki prostocie i klarowności można ją zaimplementować praktycznie w każdym środowisku: w szkole, ośrodku wsparcia czy domu.

Agnieszka Wróblewska – współautorka innowacji

Rysunkowy talent jednego z członków zespołu, odkryty dzięki innowacji, znacznie ułatwił pracę nad całością projektu, a efekt końcowy wzbudza w każdym chęć kolekcjonowania umiejętności.

4. Kto za tym stoi?

fol. Aleksander Trafas

Autorami, realizatorami i koordynatorami pomysłu są osoby na co dzień pracujące w Fundacji na Rzecz Osób z Autyzmem i Innymi Zaburzeniami Rozwoju „ADAPA”:

Danuta Kłopocka – prezes Fundacji „ADAPA” i kierownik Warsztatu Terapii Zajęciowej prowadzonego przez fundację. Zajmuje się szeroko rozumianym wsparciem i rehabilitacją społeczną osób z niepełnosprawnością intelektualną i/lub rozwojową. W pracy zawodowej pomaga jej pasja, którą jest lektura baśni i opowieści. Ulubieni autorzy: Terry Pratchett, Haruki Murakami.

Agnieszka Wróblewska – psycholog, od lat pracuje w Warsztacie Terapii Zajęciowej prowadzonym przez Fundację „ADAPA”. Wspiera terapeutycznie podopiecznych fundacji – dorosłe osoby z niepełnosprawnością intelektualną i/lub rozwojową. Jej dwie wielkie pasje to kolekcjonowanie porcelany i komputerowe gry RPG.

Łukasz Kamiński – terapeuta zajęciowy, wcześniej pracownik Warsztatu Terapii Zajęciowej „ADAPA”, obecnie specjalista ds. promocji w Gdyńskim Centrum Zdrowia. Wielbiciel rysowania od najmłodszych lat. Projekt **Mistrzowie są wśród nas** był dla niego pierwszą szansą na sprawdzenie się w roli grafika. Pasjonat sportu, gotowania, dobrego filmu i mocnej muzyki.

5. Kontakt

<https://www.innowacjespoleczne.org.pl/mistrzowie-sa-wsrod-nas>
www.fundacjaadapa.pl

Warsztaty Terapii Zajęciowej:

tel. 58 622 93 56

tel. kom.: 516 169 639

e-mail: wtz@adapa.pl

Fundacja „ADAPA”:

tel. kom.: 512 254 813

e-mail: fundacja@adapa.pl

Tekst: Anna Ratajczak

Redakcja: Ewa Rościszewska

Projekt i skład: Kotburey, www.kotburey.pl

Maj 2019

